

Култура • Изкуство • Политика

Нова ЕВРОПА

„Чикози“, прочутиятъ конни овчари на унгарската равнина (Фото: Велтбилдъ)

Унгария

Народъ и страна въ Дунавската областъ

отъ Францъ Клайчъ

Унгария е известна навсѣкѣде като страна на пипера, на токайското вино, на чардаша, и на меланхоличния цигански животъ, намиращъ най-характеренъ изразъ въ звуцитѣ на цигулката на унгарския циганинъ. Тѣзи твърде оперетъчни белези носятъ често голѣма привлекателна сила, но тѣ лесно могатъ да разпространятъ погрѣшна представа за една страна, която по своето геополитическо положение заема важна ключова позиция въ Дунавската областъ и поради това по неволя е заплетена въ мрежа отъ вътрешно и външно-политически проблеми. Съ своето брояще днесъ около четиринадесетъ и половина милиона население, Унгария се намира въ редоветѣ

на ония солидни сръдноевропейски държави, на които е отредена важна роля при изграждането на нова Европа. Доказаната отъ историята държавно-устройствена и съхранителна сила на маджарството е гаранция за това, че Унгария може да се справи съ задачитѣ на бъдещето сѣщо така, както бѣ случая и въ въ миналото.

Чартъ на чуждото, на непознатото, който облъхва Унгария, не е нѣкаква случайностъ. Защото както народътъ, така и езикътъ му, сѣ запазили характернитѣ черти на прастарото отечество, отъ което произхождатъ унгарцитѣ. Наистина, хилядогодишната заседналостъ въ Еуропа е заличила много расови

особености, но все пак по преценка на унгарски антрополози, участието на първоначалната раса, на така наречената „туранска раса“, която проявява монголоидните особености, и днес още представлява 25—30%, докато европейската раса в своите разклонения, източнобалтийско и динаристско, е застъпена съ 20%.

Съ поглед, устремен към Изток и Запад, обградена от море от германици и славяни, тя се е връзала между тези две голъми европейски народности и обстоятелството, че се затвърди на тази своя позиция, говори за нейната жизнеспособност. Тази воля за затвърдяване се корени нѣкъде по-дълбоко, отколкото само в географически или историческо политически дадености. Ключът за нейното разбиране ни дава душата на унгарския народ. Духът на маджарина е ясно определен от любовта му към самостоятелното и разграниченото. Преимуществено сангвиническият народен темперамент, покрай импулсивните си свойства, показва весело отнасяне към живота, дарба към наблюдения и открития и любов към науката. Поради това, унгарската литература брой опитни белетристи и добри хумористи от европейска величина, като напр. Йокай въ миналите години, или Цилахи въ настояще време. Въ основата на своето сжщество, унгарецът е консерватор, той държи за старото, обича своята страна и народ надъ всичко друго. Този консерватизъм прави понятни много работи въ политическото и стопанско развитие на Унгария.

Страната е горда съ своето хилядогодишно минало. Въ 896 година този народ от конници се настани въ днешните си мѣста. Първият имь крал, Стефанъ, който разтвори страната си за западното християнство, се смѣта за основател на държавата. Унгария винаги е била кралство; династията на Ариадитъ, наречена

така по името на княза, който извърши завземането на страната, бѣ последвана отъ Анджоуситъ, Ягелонитъ и Хабсбургитъ. Въ рамките на Хабсбургската монархия, която следъ многобройни вътрешни борби създаде най-после въ 1867 година австро-унгарския дуализъм, Унгария зае мѣсто на равноправен партньор, и въ Свѣтовната война 1914/18 година воюва като вѣренъ съюзникъ рамо до рамо съ Срѣдноевропейските сили. И все пакъ какво ли не включва въ себе си цѣлата тази епоха, отъ завземане на страната и християнизирането ѝ до първата свѣтовна война! Въ 13 столѣтие монголската буря залѣ страната и донесе нещастие и беда; три столѣтия следъ това, въ 1526 г., която премина въ историята на страната като общо народно нещастие, Унгария попадна подъ османско владичество следъ сжdboносната битка при Мохачъ. Турското владиче-

Типична картина на единъ галопирацъ надъ Пустата унгарски чикомъ (овчаръ на стада коне или говеда). Чикомитъ принадлежатъ къмъ най-добрите и най-опитни ездачи въ свѣта (Фото: Хайнъ Горни)

Поглед върху Будапеща отъ Фишербащай

Будапеща. Верижният мост, на задния план — кралският дворец. Нъкога мостът се броеше измежду техникските чудеса на света по своята красота и новост въ конструкция си

(Фото: Велтбилдъ 2)

ство е една трагическа глава от историята на Унгария, която постепенно тръгна към своя край след завладяването наново на Будапеща въ 1686 г. Цѣлтущата нъкога страна бѣ превърната презъ този периодъ въ пустиня. И въпрѣки това, несъкрушимата сила на унгарския народъ превъзмогна всички удари на сѣдбата. Най-болезнениятъ бѣ, безъ съмне-

ние, Трианонъ, който следъ Свѣтовната война заграби съ постановленията на единъ насилнически миръ почти две трети отъ територията на тази изтощена и раздрусана отъ комунизма страна. Германската борба срещу злополучната Версайлска система помогна и на Унгария да се добере наново до правата си. Въ 1938 г. бѣ възврънатъ Оберландъ, въ 1939 г., съ окончателното разпадане на Чехословакия, — областта на Карпатска Украйна, населена предимно отъ рутени. Презъ августъ 1940 г. вториятъ Виенски арбитражъ възвръна на Унгария северно Седмоградско. Въ Балканския походъ презъ 1941 г. Унгария си възвръна отъ бивша Югославия извънредно плодороднитѣ земи между Дунавъ и Тиса, така наречената Башка. Значителниятъ прирѣстъ въ хора и територия, естествено, довлѣче съ себе си и изобилие отъ вътрешно-политически проблеми, съ разрешението на което се е заемало унгарското правителство съ присѣщата му и обословена като национална черта консервативна разсѣдливостъ.

Унгария е преди всичко земеделска държава. Стопанскиятъ екзистенцъ на страната почива на земеделството. Около 12 милиона хектара представляваше въ 1939 г. използваемата отъ земеделството площ. 60% отъ тази площ е годна за посѣвъ. Това е единъ доста високъ процентъ, който въ Европа е достигнатъ най-много отъ Дания. 53% отъ тази площ

Девојки од Нагибарашка (јужна Унгарија). Великолепието од базис на дрешата, престилката и сличето е уживително и недостигнато од никој друга народна носеј (Фото: Велтбилд)

е засѣта само со пшеница. Понастојателно главното производство е пшеница, наред со неа: рж, ечемик, овес и царевица. Главните експортни артикули на Унгарија сѐ: пшеница, птици, вирејатни животни и добиток за клане. Отгледањето на говеда и свини е доста значително. Прочуто е развјадането на коне, државните конезаводи во Бабоина и Мецохегеш во големите унгарски равнини имаат европска известност. Покрај споменатите жрени храни, имаат нарастало значење, особено во последно време, засѣвањата со маслени растенија. Освен тоа трѣба да се забележи и овошната култура на Унгарија, чиито производи сѐ така играат важна улога во експорта. Германија и Италија заемаат прво место во експорта, следвани оддалеч, на трето место, од Англија, додека Швајцарија и Румунија се менат на четврто место. Во страната има известни места, чиито произведенија се користат со пословична слава; кај тие припаѓаат напр. Кешкемет, со своите овошја, Мако со свој лук и известниот пилет од Сегедин.

Нај-разнообразни сѐ проблемите на земјоделската Унгарија. Пуста-та, обљечена во својата романтика на чардаш и чиконите, притежува не само она магички чар, кој и днес сѐ разнеса по сите страни љубимите шлагери, но во неа по-скоро се открива црната коварна демоничност на сѐ невладиниот напел од хората ландшафт. Пѣсјот, опасноста од застапување, наводнявање и пр. представяваат постојаните врагове на земјоделството. Тука на државата се поставяат извиредно важни задачи, за

разрешението на които се работи със усърдие. Опасността от наводнения предстои да бъде отстранена веднаж за винаги с канала Дунав—Тиса, който е на път да бъде осъществен. Една парлива вътрешномаджарска проблема, обаче, е без съмнение аграрната реформа, толкова повече че преимуществената част от посвнатата земя се намира в ръцете на едрити земевладци.

Днес Унгария се намира в борба срещу болшевизма, чийто ужаси тя изпита на собствен гърб. Нейните храбри войски се бият на новоевропейския фронт по бойните полета на изток. Войната е наложила много ограничения и въ ежедневието животът на Унгария. Навсякъде паролата е труд! И тук се срещат купоните за храна и така наречените книжки за покупки, за набавяне на текстилни стоки, както е в повечето страни, които преминаха към направлявано стопанство. Съ

Чардаш в Пустата! Чардашът е народният танц на маджарите. Произхожда от самата Пуста, и днес още той тъкмо там се играе истински. При това, обаче, той отдавна вече е завладял и паркета на унгарската столица (Фото: Маурицус)

подобни мърки като тѣзи, парламентарно управлявана Унгария, под водителството на регента Хорти, което веднаж запази вече страната от болшевишкия хаос, обявява на цѣл свят, че е намѣрила мѣстото си въ европейската общност. Голѣмият унгарски държавник Гьомбошъ установи линията на политика на Унгария; тя запазена и от приемниците му.

Виена и нейното бъдеще

от Карл Ламъ

В миналото често се изразяваше мнението, че Виена винаги ще остане обичана от всички, че тя при всички обстоятелства ще си запази навсякъде една особена обич. Това се казваше на виенчани и въ дните след сключването на мира въ Сент-Жерменъ, когато двумилонният градъ бѣ превърнатъ въ столица на една изкуствено създадена държава, имаща цѣлата всичко 6,5 милиона жители — бедни планински сѣлани. „Остатъкът е Австрия“ — бѣше обявилъ тогава Клемансо и отъ този именно „остатък“ се искаше не само да остане жизнеспособенъ, но и отгоре на това да може да поддържа една Виена като градъ на културата на нейната висота. Самостоятелността и независимостта на малката и неестествена държава бѣха провъзгласени за желязенъ законъ; аншлустъ съ Германия бѣ изрично забраненъ. Бившиятъ франски пълномощенъ

министъръ въ Лондонъ, Жюль Камбонъ, очевидно преизпълненъ отъ „любовъ“ къмъ Виена, бѣ дори заявилъ, че при единъ аншлустъ съ Германия, Виена би била сведена до ранга на единъ Штутгартъ. Безъ съмнение Штутгартъ, градътъ, който има най-голѣмъ процентъ отъ германцитѣ, живущи въ чужбина, съвсемъ не заема маловажно положение. Но Камбонъ искаше да подплаши виенчани, че въ границитѣ на Германския Райхъ, Виена въ всѣки случай ще бѣде само единъ провинциаленъ градъ. Тѣй като въпрѣки всичко старата обичъ къмъ Виена все пакъ и днесъ си е останала навсякъде същата, нѣма съмнение, че дори въ Лондонъ и Нью-Йоркъ има мнозина, които биха се зараждали много да узнаятъ, че положението на този свѣтовенъ градъ на културата и музиката и сега — четири години отъ аншлуста и три години отъ избухването на войната — се развива само въ благоприятна насока.

Нѣма нужда да се изтъква, че Виена, подобно както всички други останали германски градове на Дунава и Алпите, взема пълно участие въ войната и въ военните усилия на общото отечество. Това се разбира от само себе си. Синоветѣ на Виена принадлежатъ къмъ най-добрите германски войници и участвуватъ днесъ въ войната на всички фронтове: на крайния северъ, въ Африка и по цѣлата дължина на гигантския източенъ фронтъ. Мнозина отъ тѣхъ носятъ рицарския орденъ на желязния кръстъ като награда и признание за тѣхната храбростъ, а не сж малко и тѣзи, които заематъ високи командни постове въ германската армия. Колкото се отнася до населението на Виена, за неговата пожертвувателностъ говори достатъчно красноречиво фактътъ, че виенската областъ при всички досегашни събирания на волни пожертвувания, било за зимната помощъ, било за червения кръстъ, стои винаги въ челната редица на най-щедрите дарители. „Златното виенско сѣрдце“ си е останало и до днесъ все сжщото добро и пожертвувателно сѣрдце. Наистина, Виена, както въобще и цѣла присъединена Австрия, не можа да преживѣе слѣдъ аншлуса освенъ една единствена мирновременна година, въ продължение на която стариятъ градъ на австрийскитѣ императори трѣбваше да догонва много или малко останалитѣ градове отъ неговия рангъ въ обширното стопанско пространство на Германския Райхъ. Но и това кратко време бѣше достатъчно, за да се почувствуватъ първитѣ признаци на единъ новъ разцвѣтъ и макаръ слѣдъ прекарания дълтътъ периодъ на анемично вегетирание австрийскитѣ индустрии да не можеха изведнажъ да достигнатъ по машини и съоружения модерната уредба и утвърденостъ въ стария Райхъ, въ много случаи рационализацията се оказа лесно постижима. Сякаш само съ единъ ударъ бѣха победени и премахнати гнетящата безработица и ширящата се догатава така жалка за Виена просия. Младежъта и преди всичко многобройнитѣ младежи, следващи въ виенскитѣ висши училища, знаеха най-сетне

Бургтеатъръ, Виена

вече, какво ще бжде тѣхното бждеще. Виена щѣла да изпадне и да бжде сведена по голѣмина и значение до нивото на Шутгартъ! О, не, нищо подобно! Виена, напротивъ, започна слѣдъ аншлуса да расте въ всѣко отношение и да увеличава своето значение въ всѣко направление.

Бившия дворецъ на кайзера, сега музей въ Виена

Виена съ катедралата Св. Стефанъ

Когато Адолф Хитлер — прекаралъ самиятъ той нѣкогажъ на младѣни тежки години на лишения и мизерия въ Виена — на 9. май 1938 год., следъ сърдечното му посрѣщане въ родния му градъ, бѣ приветствуванъ следъ това въ тържествената зала на виенското кметство отъ кмета на града Херманъ Нойбахеръ, той отговори на отправенитъ му приветствия съ следнитъ наметни думи: „Този градъ е за мене единъ бисеръ. Азъ ще поставя този бисеръ въ достойна за него рамка и ще го повѣрия на грижитъ на цѣлия Германски Райхъ, на цѣлата германска нация. Този градъ ще изживѣе единъ новъ периодъ на възходъ и благополучие“. Преди повече отъ две години, всрѣдъ тежкия и грижитъ на войната, Фюрерътъ изпрати въ Виена за гаулайтеръ и държавенъ намѣстникъ Балдуръ фонъ Ширахъ, водача на германската младежъ. Амбициознитъ гаулайтеръ на Виена, произхождащъ отъ Ваймаръ, ъждето неговиятъ баща е билъ интендантъ на градския театръ, въ кратко време изготви за Виена една културна програма, която оттогава насамъ е въ по-голѣмата си частъ осъществена. Днесъ може съ положителностъ да се каже: положението на Виена като музикаленъ центръ отъ свѣтовно значение е гарантирано. Свършено е вече съ така болезненния упадъкъ на виенската опера, край на грижитъ за намиране на нови музикални сили! Всичко това остава само като тежнѣнъ споменъ отъ едно тежко минало. Оказа се и доказа се освенъ това, че оплакванятия срещу така наречената „музика въ консерви“ — именно радиото, фонографа, токъ-филма, за които се смѣташе че ще направятъ излишно ученето на пиано и цигулка, сж били неоснователни. Виенската об-

щина откри цѣла редица музикални училища, въ които напливътъ на ученици е извънредно голѣмъ. Освенъ това държавата превърна сжествуващата по-рано Музикална академия въ Държавно висше музикално училище, въ което елитътъ на получилитъ вече своята подготовка таланти иматъ възможността въ специални класове, подъ ръководството на свѣтовно известни знаменитости, да работятъ за своето пълно усвѣршенстване.

Държавниятъ ръководител фонъ Ширахъ изрично заяви, че нѣма да се насърдаватъ посрѣдственици. Действително, хубаво би било, ако до известна степенъ занемарената домашна музика се оживи наново съ спечелването на нови любители на пианото и на други инструменти и ако домашнитъ квартали отново се увеличатъ. Обаче непризвани и некадърни професионални музиканти, по-добре да нѣма: само способнитъ и талантливитъ трѣбва да получатъ достъпъ въ оркестритъ на филхармоничитъ и симфоничитъ, а освенъ това сжко и редовитъ на виртуозитъ и солиститъ трѣбва да бждатъ подмладени и освежени. На концертитъ въ Виена сега винаги има просто невѣроятенъ напливъ отъ посетители. Да купи човѣкъ билетъ за концертъ е сжко така трудно днесъ, както е съ билетитъ за театритъ! Изобщо въ Виена не се помни да е имало нѣкога въ миналото толкова голѣмъ интересъ къмъ изкуството. А това благоприятно развитие не настѣпи отъ само себе си; то се дължи до голѣма степенъ на усилията на фонъ Ширахъ, който съумъ да импудсира и внесе новъ животъ въ всички отрасли на изкуството.

По починъ на Ширахъ и неговия главенъ помощ-

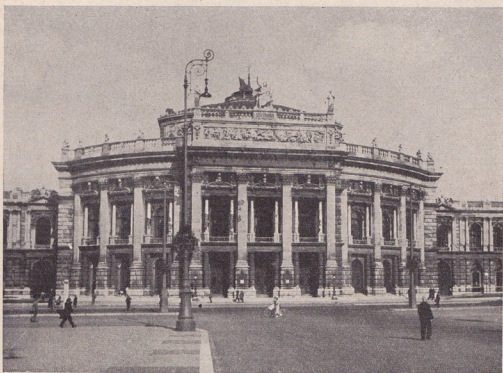
никъ по културнитъ въпроси, Валтеръ Томасть, уредена бѣ въ Виена най-напредъ една блѣскаво изнесена „Моцартова седмица“, а следъ това бѣ организирана „седмица на съвременната музика“. Голѣмиятъ успѣхъ на тѣзи две музикални седмици показа по единъ красноречивъ начинъ до каква висота е достигнала Виенската държавна опера.

Нѣма вече и поменъ отъ предишното бѣство на най-добритъ сили, които презъ 1938 год. отиваха предимно въ германски опери и най-вече въ Берлинъ; Виена си възвърна отново нѣкогашната притегателна мощъ и стана отново мѣсто на върховна слава за много именити пѣвци и пѣвици. Моцартовитъ опери „Донъ Жуанъ“, „Вълшебната флейта“ и „Сватбата на Фигаро“ бѣха представени въ нова постановка, при отличенъ двоенъ ансамбълъ и нови стилистични декори. Съ известна уплаха като че ли въ Виена изведнакъ си дадохъ сжщо смѣтка, че поради ограниченитъ бюджетни срѣдства на държавнитъ театри, връзката съ съвременната музика почти не се поддържа. Сега последователно бѣха изнесени въ Държавната опера творбитъ на Вагнеръ-Регени, Екъ и Орфъ, които бѣха минали вече презъ много оперни сцени въ Германия и които стариятъ градъ на музиката грѣбваше сжщо да приеме и признае. Сжщо така оперитъ на Рихардъ Штраусъ бѣха изнесени въ блѣскави нови постановки и стариятъ композиторъ, който нѣкога си огорчение бѣше напусналъ качата си въ Виена и се бѣше осамотилъ въ Гармиш-Партенкирхенъ, се завърна отново, за да дирижира сега често въ Държавната опера, които той нѣкога като директоръ ръководѣше. За идната пролѣтъ се предвижда уреждането въ честь на приятелската Италия на една импозантна „седмица на Верди“.

За порастване-то на интереса къмъ музиката говори сжщо масовото посещение на виенската Фолксопера. Последната бѣ основно ремонтирана, издигната бѣ до положението на градска опера на града Виена, успѣ при това, подобно на Държавната опера, да привлѣче единъ отличенъ ансамбълъ и си спечели по този начинъ една многобройна публика, докато въ малка Австрия преди аншлуса, тя дълги години стоеше затворена. Дветъ опери броятъ въ своя постояненъ

артистиченъ съставъ именити пѣвци и пѣвици отъ Унгария, България, Ромъния, Хърватско и Гърция, които следъ получаване школовката на гласовѣтъ си въ Виена, сж намѣрилитъ приемъ и за постоянна артистична дейность. Това тѣсно сътрудничество съ югоизточнитъ държави въ областта на изкуството и културата се манифестира сжщо и въ концертнитъ зали, на Виена, където често гостуватъ композитори, диригенти и виртуози отъ тѣзи държави. Въ музикална Виена царя изобщи голѣмо оживление; прочути диригенти, като Фуртвенглеръ, Феликсъ Краусъ и особено Кнапертбушъ и Карлъ Бюмъ дирижиратъ почти постоянно въ Виена. Виенската филхармония сжщо е запазила своя високъ рангъ. Това тя показва при всеобщи признания и възторжени преценки по време на тържествата по случай стогодишния ѝ юбилей.

Но не само въ областта на музиката Виена преживява подобно възраждане. Така е и въ всички други области на изкуството. Балдуръ фонъ Ширахъ постави сжщо и на драматичния театръ нови задачи. Стариятъ Бургтеатръ, който отъ край време проявяваше амбицията да играе ролята на нѣмски националенъ театръ, се намира сега подъ вещото ръководство на главния интендантъ на виенскитъ държавни театри, Лотаръ Мютелъ и полага всички усилия за привличането на млади и известни актьори, като се стреми преди всичко да даде образцови представления на класическата драма. Бургтеатръ разполага за комедитъ съ кокетния Академи-театръ, а за принадлежащата къмъ него драматична школа съ така наречения Златенъ театръ на замъка Шьонбрюнъ. Не помалкъ възходъ отбелязва и виенскитъ Фолкс-театръ, намиращъ се подъ ръководството на глав-

Виенската държавна опера

Дойчес Фолкстheater въ Виена

Градският театр въ Виена

ния интендантъ Илицъ, който създаде разкошни постановки на редица драматични произведения отъ Грилварцера, Раймундъ и др., включително и отъ по-нови автори. На особена обич се радва също така драматичниятъ театъръ въ Позефшадт, на чиято сцена се представя най-чистото и възвишено изкуство. Този театъръ се ръководи отъ Хайнцъ Хилпертъ, който като ръководителъ същевременно и на нѣкои берлински театри, поддържа въ художествено отношение връзката съ столицата на Райха. Накрай би трѣбвало да се поменатъ още нѣколко виенски театри, между които и оставащитѣ още затворени два-три театра. Последнитѣ ще бждатъ въ скоро време отново открити. Преди

всичко, чака своето преоткриване известниятъ „Театъръ анъ деръ Винт“, който отново да съживи и издигне оперетата въ Виена. За съжаление, обаче, прочутата стара сграда на този театъръ се нуждае отъ основенъ ремонтъ и подновяване, които сега презъ войната едва ли ще може да бждатъ извършени.

Сжщитѣ гъризи, които се положили за музиката и за драматичното изкуство, бѣха положени и за изобразителнитѣ изкуства. Раздадени бѣха голѣми парични награди, за да се подпомогнатъ и насърчатъ обединитѣ презъ времето на малка Австрия художници, скулптори и архитекти. Въ дома на изкуствата бѣ уредена миналата година една юбилейна изложба, която въ отгъда си „80 години художествено творчество въ Виена“ представи развитѣта на изкуствата презъ така наречената Манартова епоха. Уредениятъ неотдавна конкурсъ за „най-хубавия женски образъ“ показа съ участващитѣ 180 прекрасни картини и скулптури, че виенчанката е останала все така красива и очарователна, но и че виенскитѣ художници сж останали достойни за нея. Много нѣщо бѣ сторено сжщо за виенскитѣ музеи, които бѣха преустроени и ремонтирани. Сега презъ войната много отъ тѣхнитѣ найценни предмети се съхраняватъ на сигурно мѣсто.

Отъ тѣхнитѣ извънредно богати резервибирни, виенскитѣ музеи организираха военни изложби, които привлѣкоха голѣмъ напливъ отъ посетители. Изразходваха се сжщо така много срѣдства за закупуване на нови предмети.

Наистина, нѣкои нѣща отъ културната програма, установена отъ насърчителната политика на виенски особено добре разположения къмъ Виена райхсминистъръ д-ръ Гюбелсъ, сж отложени за изпълнение следъ войната, обаче, виджайни стореното досега, виенчани не се съмняватъ, че тѣхниятъ градъ ще има да играе важна роля за напредъ и че той може да очаква едно бждеще, достойно за великото минало.

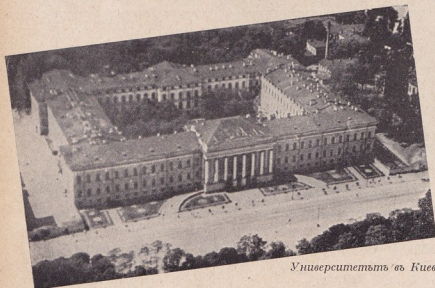
Народенъ битъ и народно творчество въ Украйна

отъ Рутъ Вестерби

Отъ установяването на болшевишкия режимъ въ Русия връзката на затворенитъ въ Съветския съюзъ народи съ западна Европа стана така слаба, че въ сжщность не можеше дори да се говори повече за поддържане на каквото и да било жива връзка. Това е и главната причина, дето ние днесъ знаемъ сравнително твърде малко за населението въ обширната плодородна страна, която се нарича Украйна и която съ освобождаването ѝ отъ нейнитъ подписници придоби грамадно значение за цѣла Европа. Следъ като нейното земеделско стопанство се организира напълно и се оползотворятъ всички източници на тази богата страна, европейският континентъ ще може да задоволява самъ своитъ нужди. Населението на Украйна е страдало столѣтия наредъ подъ едно тежко подписничество. Неговитъ подписници сж занемарили неговия националенъ езикъ и националнитъ му особености. Затова то е останало въ своето развитие много назадъ отъ народитъ на западна Европа и днесъ се нуждае отъ помощ и подкрепа, за да може да достигне до едно по-високо културно равнище. Въпрѣки всички прѣчки, обаче, украинскиятъ народъ все пакъ е успѣлъ да запази своя езикъ, своята особена архитектура, своето изкуство, своя театраленъ животъ и своята стара и хубава народна поезия, която го е крепила и обнадеждавала

Украинска архитектура.
Стара кула въ Киевъ

Университетътъ въ Киевъ

повече отъ всичко друго въ тежкитъ времена.

Украинецътъ е скромненъ и разсѣдливъ. Той има живъ и любвеобивленъ характеръ, който крие въ себе си голѣма мѣра хуморъ и тънка ирония. Тѣзи негови качества му помагатъ да преодолява по-лесно всички неприятности и да понася по-леко всички нещастия и беди. Той възприема живота чисто естетически и го преценява само

Украинска дървена черква отъ 13. вѣкъ при Ростовѣ на Донѣ

съ своитѣ чувства. Неговиятъ характеръ излъчва забележително спокойствие, което се дължи навѣрно на благоприятния климатъ и на сравнително лекия земеделски трудъ. Това негово спокойствие нѣма, обаче, нищо общо съ ленивостъ. Той е способенъ земеделецъ, обича своята работа и се чувства вътрешно свързанъ съ своя домъ и своитѣ ниви. Тѣзи качества на неговия характеръ сж сложили навсѣкжде своя отпечатъкъ: въ езикъ и литература, въ нрави и обичаи, въ изкуство и музика. Тѣ обуславятъ сжшо така и неговия мирогледъ.

Тѣжното историческо минало и неопредѣленото настояще сж направили, отъ друга страна, украинеца недоверчивъ и затворенъ, като сжщевременно сж засилили неговия вродеиъ индивидуализмъ. По тази причина той трудно се сприятелява съ нови познати, въпреки своята жива и любвеобилна природа и въпреки неговото традиционно гостоприемство. Затова, общо взето, може да се каже, че украинецътъ е извънредно сдържанъ въ отношенията си спрямо чужди хора.

Семейниятъ животъ на украинеца е, общо взето, хармониченъ. Отдѣлнитѣ членове на семейството се уважаватъ и зачитатъ взаимно. Главата на семейството не е както при руситѣ единственъ господаръ въ къщи, а сподѣля своята ржководна роля съ съругата си, която заема много по-важно положение отколкото при руситѣ и поляцитѣ. Украинката се интересува не само отъ своя домъ и децата си, а и отъ стопанство, изкуство и други нѣща. Децата получаватъ свободно възпитание и още отъ малки взематъ участие въ

общия животъ. Много рѣдки сж случаетѣ на принудителни бракове, а когато отъ едно семейство синъ или дщеря се задомятъ, тѣ си основаватъ собственъ домъ и почти никога не оставатъ, както това се срѣща често другаде, да живѣятъ въ родителската къща на единия или другия отъ младोजенцитѣ. Затова общъ обичай е, щото при оженването си синътъ

да получи отъ баща си едно напълно обзаведено жилище.

Украинецътъ проявява необикновено голѣма преданостъ къмъ традицитѣ на своя народъ и на своята родина. Той е много религиозенъ, но сжщевременно се отнася съ почитъ и къмъ религиознитѣ вѣрвания на другитѣ. Голѣмитѣ църковни тайнства, като кръщение, сватба, погребение, както и ежегоднитѣ църковни празници, като Великденъ и Петдесетница, играятъ важна роля въ живота на украинеца и сж свързани съ множество церемонии и обреди отъ религиозенъ характеръ. Сжщо така е и съ разнитѣ обичаи, които най-често сж свързани съ поважнитѣ работи отъ всѣкидневния животъ (като напр. ероежъ на къща, сѣитба, оранъ, жетва и др. под.).

Въ Украина сжществува едно твърде силно народно суевѣрие. Това суевѣрие има своитѣ корени още отъ предисторическата индогерманска епоха и не е особено повлияно отъ християнски елементи. То се характеризира преди всичко съ едно свѣтло схващане за природата и нейнитѣ сили. Вѣрването въ духове е тѣсно свързано съ украинския култъ къмъ прадѣдитѣ. Въ неговата сегашна форма нѣма, обаче, както при руситѣ, нищо унасяващо и вдъхващо страхъ. Напротивъ: въ украинеца това суевѣрие носи отпечатъкъ на добродушие и доброта.

Народното суевѣрие намира изразъ особено въ стари приказки, басни, легенди, пословици и гатанки. Последнитѣ отразяватъ по единъ характеренъ начинъ особеноститѣ на украинския народъ и отъ тѣхъ човѣкъ може да научи много нѣщо, както и да разбере душата и

манталитета на този народъ. Какво голѣмо богатство представлява тази стара украинска литература, се вижда напримѣръ отъ факта, че, споредъ изследването на Савчуко преди 30 години, бѣ установено съществуването на 2,000 главни вариации на украински приказки срещу всички 1,700 руски и 1,500 Български приказки.

Едно голѣмо богатство на украинския народъ е, обаче, неговата стара поезия, която споредъ Луксичъ се отличава съ „естетическа стойностъ, поетично чувство и ясна мисль“ и съдържа въ себе си „нѣщо възвишено, прочувствено и живописно“. Известниятъ германски познавачъ на украинската народна поезия, Ф. Боденщедтъ, е издалъ още презъ първата половина на 19-ий вѣкъ, когато се знаеше твърде малко за съдържанието и обема на тази поезия, единъ цененъ трудъ подъ насловъ „Поезията на Украйна“ (1843 г.). Въ този трудъ той се произнася, че „въ нея друга страна народната поезия не е дала такива богати плодове и че никъде другаде величieto на единъ народъ не се е изразило така живо въ неговата поезия, както въ Украйна“. Тази поезия възпѣва живота на украинца отъ люлката до гроба и много право е изказано мнението, че това културно съкровище е най-ценното богатство, което Украйна притежава, като не се смѣтатъ материалнитѣ съкровища, които украински-

Украински дѣвойки въ своитѣ красиви народни носии

ятъ народъ извлича съ трудъ и потъ отъ своята земя.

Макаръ че украинца отдава по-голѣмо значение на вокалната музика, разпространени сж все пакъ нѣкои национални музикални инструменти, измежду които най-любимитѣ сж „кобцата“, „бандурата“ и „цимбалътъ“, който при руситѣ е непознатъ. Украинецътъ сжшо така обича танцитѣ и макаръ това удоволствие да не играе така важна

Обща фурна въ селото, където женитѣ печатъ хлѣбъ и др. тестени произведения

роля и да се предпочита повече от младежта, съществуват няколко оригинални народни танца, измежду които известните хорови танци „кобак“ и „казачок“.

На също тъй високи равнище както поезията се намира всестранно развитото и извънредно оригинално народно изкуство. Прочути са красиво изрисуваните великденски яйца, разните бродерии и ръководлия, дървените ръзби, изработваните от мъниста ръководли работи и художествените керамики. Художественият вкус на украинеца намира израз в наредбата и обзавеждането на неговия дом, в който всеки отделен предмет от кожичината представлява често едно малко художествено произведение. Въз изкуството да уреди и украси своя дом украинецът влага цялото свое чувство за форма и колорит. Този народ, който толкова дълго време е бил лишен от самостоятелен национален живот, е дал по този начин израз на една култура, която не е имала правото да се покаже и прояви навън.

Облъклото на украинеца също свидетелства за неговия развит художествен усет. Последният се манифестира особено в изкусните шевици на ризи и блузи и много често, както женското, така и мъжкото облъкло се състоят от художествено изработени отделни части, тъкани въжичи от лен или вълна. Орнаментиката се състои предимно от геометрични фигури, но избират се често за орнаменти също и цветя, растения и листа в стилизирана форма.

Украинската архитектура заслужава особено внимание. Нейната история може да бъде проследена от 11-тото столетие насам. Въз строежа на църквите и къщите може да се проследи развитието от обикновените колиби и малките лътни къщи до най-новите модерни сгради, строени от местни майстори-строители и архитекти. Украйна е един жив музей на всекакви стари модели къщи,

които на други места отдавна принадлежат само на миналото. Особено забележителни са за украинската архитектура запазените и до днес дървени църкви, които се поменават за пръв път в един стар документ от 1468 г. Те представляват едно чудно самобитно творческо постижение от висока художествена стойност и особена оригиналност.

Украинците са земеделски народ. Главният национален поминък е земеделието. Само въ планинските и степни области населението се занимава с скотовъдство, а въ северна Украйна се отглеждат въ големо количество гъски и патици. Земеделието се намира въ един доста примитивен стадий и днес още се прилагат стари методи и примитивни земеделски сънча.

Накрай тръбва да се каже нещо и за положението на занаятите въ Украйна. Столетия наред, те са се развивали въ най-тесна връзка с земеделието и народното изкуство. Занаятът се предава по наследство от поколение на поколение въ едно и също семейство. Ръбарството и дърводъството са на завидна висота. Тъкаческото изкуство е добре развито, а също може да се каже и за козарството и кожухарството. Керамиката е прочута с богатството си на форми и с красотата на цветовете си. Металоправащите занаяти са запазили само на места, а шиваческият занаят е останал назад въ своето развитие. Само красивите национални носии се изработват от украински шивачи, докато, общо взето, шиваческият занаят се упражнява предимно от пришелицы.

Украинците празнуват празника на жетвата

Дойчесопернхаусъ въ Берлинъ

Дойчесопернхаусъ

Всѣмъ любителъ на оперното изкуство, който е ималъ случай да посети преди осемъ години „Градската опера“ въ Шарлотенбургъ и отиде сега пакъ отново, ще види, че на сѣщото това мѣсто на най-широката и най-дълга берлинска улица „Бисмаркштрассе“ се издига днесъ новата великопелна сграда на сегашната държавна Дойчесопернхаусъ. Тази сграда, основно преустроена външно и вътрешно и допълнена съ други съвсемъ нови постройкы отъ проф. Баумгартенъ още презъ 1935 г. по желанието на Адолфъ Хитлеръ, е снабдена съ всички най-съвършени технически сръдства на днешното време, отговарящи на нуждитъ на единъ истински храмъ на оперното изкуство.

Обширната сцена, съ най-удобни приспособления, дава всички възможности и пълна свобода за творческото въображение на режисьора за постановкы отъ най-различни стилове. А залата, съдържаща 2098 мѣста, и разкошнитѣ фойейта даватъ на публиката удобства и естетически условия, способствуващи за онова предразположение на духа, необходимо за максимално въздействие на проявитѣ на изкуството.

Но, наредъ съ това основно външно материално преустройство на този театъръ, още при първото ни посещение ние ще почувствуваме сѣщо и коренната обнова на неговия вътрешенъ животъ, който е добилъ другъ образъ, и чийто духъ отговаря напълно на задачата и значението, които изобщо се възлагатъ на подобни институти.

Тази вътрешна обнова се дължи на главния интендантъ на Дойчесопернхаусъ, Вилхелмъ Роде, комуто е повѣрено ръководството още отъ 1934 г. когато, този театъръ отъ градски става държавенъ.

Дължимъ да отбележимъ преди всичко, че Вилхелмъ Роде е пѣвецъ съ блѣскава артистична кариера, презъ която е изнесълъ всички главни роли на Вагнеровитѣ творби. Съчетавайки наредъ съ високата художествена култура и качества на опитенъ пѣвецъ и артистъ и тѣзи на режисьоръ, съ общи и практически познания по сценичното изкуство, а сѣщо тъй и на интендантъ съ организаторски таланти, Вилхелмъ Роде успѣва още презъ първитѣ лѣтъ години на своето управление да въздигне този театъръ на оная висота, на която го виждаме днесъ.

Още съ поемане на управлението, първата задача, която той си поставя е да разучи музикално и да постави отново цѣлния репертуаръ. При тази своя първа работа, той полага самъ особени грижи и за специалната гласова подготовка на пѣвческия персоналъ. Тукъ, обаче, той се стреми да постигне при пѣнието не само чисто вокални резултати, но и онова единство въ изкуството на оперния артистъ, което съчетава тѣсно израза на словото съ този на музиката, съгласно духа на действието. Това негово старание изпѣква особено много при постановките на Вагнеровитѣ творби, които съставляватъ главния центъръ на общия репертуаръ, и на които Вилхелмъ Роде се смѣта като голѣмъ познавачъ.

За отбелязване е, обаче, че тукъ той не търси да проведе нѣкакви нови идеи, не си поставя никакви проблеми за разрешение, а напротивъ, стареа се да спаси духа на оная традиция, която самъ майсторътъ на Байройтъ е установилъ за изпълнение на своитѣ творби. Съ тази вѣрностъ къмъ традициитѣ за стилъ и духъ ние виждаме да се изнасятъ на сцената на Дойчсеперихаусъ всички творби на Рихардъ Вагнеръ отъ Холандеца до Парсифала, включително съ цѣлния „Прѣстенъ на Нибелунгите“.

Но тази грижа не се полага тукъ само къмъ

творбитѣ на Вагнера. Съ същата грижливостъ се изнасятъ и тѣзи на Моцарта и Вебера, които заематъ сѣщо така важно мѣсто въ общия репертуаръ, състоящъ се сега отъ 45 опери. Освенъ това, въ този репертуаръ се включватъ и творбитѣ на други видни нѣмски композитори, а сѣщо тъй и на чуждитѣ: Верди, Пучини, Россини, Доницети, Леонкавало и др.

Общата репертуарна политика на Дойчсеперихаусъ предвижда така сѣщо и грижата за поопределение творчеството на съвременнитѣ млади нѣмски композитори. При подбора, обаче, тукъ се постѣпва твърде предпазливо, като се преценява старателно художествената стойностъ на всѣка опера, преди да ѝ се даде достѣпъ на сцената. При това старание да се даде подкрепа на истински таланти съ явна творческа дарба, управлението е противъ всѣкакво мѣждрувано съчинителство. Между другитѣ необходими качества, на които трѣбва да отговаря всѣка оперна творба, то държи сѣщо така особено много и на жизнената мелодия, която, като важенъ изразителенъ елементъ въ това творчество, трѣбва да се излива естествено, направо отъ сърдцето на композитора и да говори на слушателя. Всѣки опитъ на безплодно интелектуално съчинителство стои далечъ отъ сцената на Дойчсеперихаусъ.

Сцена изъ „Донъ Жуанъ“ отъ Ф.Алфано въ Дойчсеперихаусъ, Берлинъ

Въ редицата на младите нѣмски автори, чиито творби сѣ намѣрили достѣпъ на тази сцена до сега, личатъ имената на Хансъ Време, Хансъ Клаусъ Лангеръ, Артуръ Груберъ, Хансъ Ебертъ, а оперитъ имъ, изнесени за прѣвъ пѣхтъ, сѣ: „Часовникарътъ отъ Шрасбургъ“, „Халде Бабе“, „Упорство срещу упорство“ и „Омагьосанитѣ“.

Наредъ съ обикновения редовенъ репертуаръ ние дължимъ да споменемъ и редицата творби на италиански автори, изнесени отъ италиански оперни трупи, дирижирани отъ тѣхни диригенти. Тукъ влизатъ „Аида“, „Бохеми“ и „Реквиема“ на Верди, изнесени отъ Миланската скала съ артиститѣ Бениамино Джигли, Джина Чини, Ебестиняни, Танисредо Назеро и др.; дирижирани отъ Викторъ де Сабата. Друга редица отъ артисти, начело съ прочутата пѣвица Лаура Волпи Марио Базиола, Фернандо Базили, Нини Джигани и др. съ диригента Антонио Вото изнасятъ „Аида“, „Риголетто“, „Тоска“ и „Бохеми“. При други гостувания се изреждатъ сѣщо виднитѣ италиански диригенти Маринуши, Еторо Паница, Марио Роси, както и цѣлния балетъ на Театро Реале отъ Римъ.

Излишно е да се подчертава, отъ какво голѣмо значение сѣ подобни гостувания на видни чужди оперни състави и диригенти за въздигане вкуса на публиката.

Съ своята досегашна дейностъ управлението на Дойчесопернхаусъ показва, че следва строго начертанъ пѣхтъ за постигане на своитѣ културно-въпитателни задачи. Отъ статистиката за посещенията презъ периода отъ 1934 г. до сега, се вижда ясно, какъвъ живъ интересъ е възбуденъ у публиката къмъ проявитѣ на този театъръ. Така, отъ 18,000 редовни абонатни слушатели презъ 1934 г. числото постепенно се увеличава, и презъ миналия сезонъ то достига до 44,000. Като се взематъ предвидъ изключителнитѣ времена, които живѣемъ днесъ, трѣбва да се признае, наистина, че това е блѣстящъ напредѣкъ и заключението се налага само по себе си.

Дойчесопернхаусъ разполага съ добре подбранъ артистиченъ пѣвчески персоналъ отъ 47 солисти; оркестъръ, съставенъ отъ 113 души; хоръ отъ 100 души; опитни диригенти (генералмузикдиректоръ Артуръ Ротеръ, хордиректоръ проф. Лудеке, шаатскапелмайсторъ Валтеръ Лутце, капелмайсторъ Лео Сние, Отто Шюферъ и Албертъ Бушъ), режисьори (Хансъ Батло, проф. Александъръ д'Ариалсъ, камерзенгеръ Писторъ) и сценични художници: проф. Бено фонъ Арендъ, проф. Преториусъ, Гюнтеръ Краусъ, драматургъ и шефъ на печата д-ръ Мюллеръ.

Добритѣ подборъ на репертуарнитѣ творби и тѣхното цѣлостно художествено изпълнение, благодарение на добре подобрания ръководенъ и артистиченъ персоналъ, е най-сигурната гаранция за напредѣка на този театраленъ институтъ; мѣстата въ залата сѣ недостатъчни да приематъ по-голѣмата частъ отъ желаещитѣ да посещаватъ редовно представленията на театъра: тѣ се разпореждатъ веднага следъ обявяване предварителната продажба на билетитѣ за седмичната програма.

При подобенъ успѣхъ ръководителитѣ на Дойчес-

Вилхелмъ Родѣ,
главенъ интендантъ на Дойчесопернхаусъ

опернхаусъ могатъ заслужено да бждатъ поздравени, защото само съ такава дейностъ може да се очаква онова нравствено и духовно въздействие върху публиката, което е главна и крайна възпитателна целъ на всѣки подобенъ институтъ.

Д-ръ Вл. Войниковъ

Исторически романи за прочути жени и мъже

Възходът, спада и любовта на красиви жени и велики мъже се нанизат пред нашите очи въ пълна сила на борби и успехи. Едно особено очарование е да се проследят любовта, блъска и страданията на историческите личности.

Die letzte Zarin	von Brockdorff
Marie Antoinette	von Freimark
Graf von Brühl	von Sonneck
Marquise von Pompadour	von Duncker
Ludwig XIV. und Louise de la Vallière	von Duncker
Maria Theresia	von Kraft
Katharina II. von Rußland	von Zabel
Elisabeth von Österreich	von Zeidler

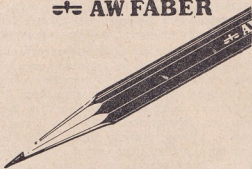
Всички 8 тома — общо 2753 страници — подвързани въ изкуствена кожа и на цена 29.40 Р. М. може да се получатъ срещу месечни вноски отъ по 5 Р. М., безъ наплатъ и да бидо кредитна д-бавна върху месечните вноски и съ право на връщане книгите вътре въ 14 дни, въ случай на нехаресване. Серията може да се плати само наплатъ. Доставка и изп. съплатна на отделни томове не е възможно. Книгите напечатъ само на първостепенни шрифтове.

Дава се 25% експортно намаление при плащане въ клирингъ или въ чужда валута.

Внос е безмитенъ и при удобни възможности за плащане. (Пощенски чекове и банкови сметки въ 10 чужди страни.) Намаление не се прави при доставки за Холандия, Главно губернаторство, Елзас-Лотарингия и Лонс-бургъ, вътре въ границите на Великия Германски Райхъ, на всички източни области както и за доставки на чужди се към германската армия и флота.

FACKELVERLAG STUTTGART-R 504 (Deutschland)
Abteilung Exportbuchhandlung

AW FABER

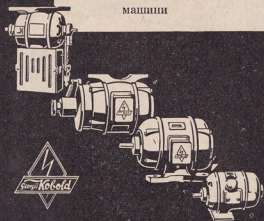

CASTELL

За писане
и рисуване

Georgii Kobold

Малки електромотори
за машинно производство, финна
механика и текстилни
машини

GEORGII KG. STUTTGART-S

Закрила
Въ всеки случай

Deutscher Ring

Главна дирекция
Хамбургъ

2 милиона Р. М. осигуровки за
жизнотъ, 1 милионъ осигуровки
за болестъ, 450 милиона
Р. Марки капиталъ,
100 милиона Р. Марки
застрахователни
премии.

Traumaplast

Раната при бръснене

ЛѢКОВИТАТА
МУШАМИЧКА ЗА РАНИ.

L

Въ всички аптеки и дрогерии
Carl Blank, Bonn a. Rhn.

S A V
FABRIK

PUDER
Lechner

Застрахователенъ концернъ

Volksfürsorge

Застраховани лица
8.5 милиона

Обща сума на застраховките
3.1 милиарда марки

Премии
и доходи отъ капитала
200 милиона марки

Гаранции
и технически резерви
800 милиона марки

ЕДНА УТОПИЯ СТАВА ДЕЙСТВИТЕЛНОСТЪ

Нови пштица въ борбата срещу туберкулозата

Великият германски лѣкаръ и философъ Теофрастъ Парацелзъ даде на алхимията медицинско предназначение. Така той става баща на медицинската химия. Задачата на химикитѣ не е вече да правятъ злато, а да откриватъ неговитѣ тайни лѣчебни свойства. Измежду лѣкарствата на Парацелзъ заематъ забележително мѣсто нѣкои златни препарати, като напримѣръ *Aurum solubile* или *Aurum potabile*. Тѣзи препарати влизатъ въ прѣко взаимодействие съ химическитѣ свойства на организма. Въ опредѣлена химическа форма и въ опредѣлена доза тѣ представляватъ специфични лѣкарства. Тѣ действуватъ споредъ Парацелзъ не прѣко срещу причинителитѣ на болестъта, а косвено, като активизиратъ „вътрешния алхимикъ“ на организма, т. е. неговитѣ естествени съпротивителни сили и го подпомагатъ да превъзмогне и победи болестъта.

Златнитѣ препарати на Парацелзъ поставятъ началото на хомеопатията на златото. Съ упадъка на алхимията биватъ забравени много отъ лѣчебнитѣ сръдства на Парацелзъ, включително и него-

витѣ златни препарати, прилагани отъ него противъ туберкулозата и сифилиса. Едва по-късно, презъ 19-ия вѣкъ, къмъ откритията на Парацелзъ се връщатъ рошокскиятъ придворенъ аптекаръ Крюгеръ и френскиятъ лѣкаръ Жанъ-Андре Крестиненъ. Последниятъ е предписвалъ златенъ хлоридъ и златенъ цианидъ срещу туберкулозата. Усилията на тѣзи учени оставатъ, обаче, забравени.

Презъ 1882 г. Робертъ Кохъ открива бацила на туберкулозата. Той постави научнитѣ основи на борбата срещу заразителнитѣ болести, а сѣщо така той пръвъ предприема опита да намѣри химическо сръдство за борба съ туберкулозния бацилъ. Известно време той живѣе съ вѣрата, че откритиятъ отъ него туберкулинъ представлява едно хомеопатично сръдство срещу туберкулозата. Следъ дълго време на непризнание значението на туберкулина, медицината достигна презъ последното десетилѣтие до схващането, че туберкулинътъ действително не е никакво сръдство за лѣкуване на туберкулозата у човѣка, обаче е отъ голѣмо значение за своевременното откриване на една туберкулозна инфекция.

Madaus

ЛѢКАРСТВО

ОТЪ СВЕЖИ РАСТЕНИЯ

 DR. MAD AUS & CO. RADEBEUL/DRESDEN

Кохх също употребявал срещу туберкулозата единъ златенъ препаратъ, именно *Aurum calium sulphatum*. Въ разтворъ 1:2 това сръдство е въ състояние да отслаби милиони туберкулозни бацили и да попрѣчи на тѣхното развитие. За съжаление, обаче, това свое действие този препаратъ проявява само въ епруветката, а човѣшкиятъ организмъ не е епруветка. Сждото златно съединение не е въ състояние да излѣкува заразенъ отъ туберкулоза морски свинчета. Инжектиранитѣ вещества влизатъ въ организма въ химическо взаимодействие съ известни съставни части на органичнитѣ тъкани и течности, вследствие на което не упражняватъ въобще никакво въздействие върху причинителитѣ на болестта или упражняватъ такова въ ограниченъ размѣръ. Тѣзи и други подобни опити постепенно обезсърчаватъ младата наука на хомеопатевитѣ. На 2-ия конгресъ за вътрешна медицина презъ 1883 г. се изказва мнението, че „едно общо вътрешно обеззаразяване на човѣшкото тѣло ще остане за винаги непостижимо“.

Върху всичко остава да си съществува фактътъ, че златнитѣ цианиди прѣчи за развиването на всѣкакви култури отъ туберкулозни бацили. Презъ 1890 г. на международния медицински конгресъ въ Берлинъ, Кохх докладва за своитѣ изследвания. Презъ сждата година неговитѣ именитъ ученикъ Емилъ фонъ Берингъ съобщава на медицинския свѣтъ, че той е излѣкувалъ успѣшно съ златно-натриевъ хлоридъ морски свинчета, инжектирани съ смъртоносна доза отъ дифтеритни бацили.

Тѣзи съобщения даватъ нови тласъци на изследванията въ тази областъ. Много учени предприематъ отъ своя страна нови опити за лѣкуване съ златни съединения. Между тѣхъ е сждо и химикътъ Фелдтъ. Презъ 1913 г. той издава своя наученъ трудъ върху „хомеопатията на туберкулозата съ злато“, а една година по-късно той прилага клинически *aurocantum'a*, първия ефикасенъ златенъ препаратъ за борба срещу туберкулозата. Отъ тогава започватъ да се правятъ въ все по-големѣ размѣри клинически опити въ тази насока. Смѣватъ се по хомеопатевитѣнъ начинъ различни златни препарати, съ които се правятъ непрекъснато нови опити.

Презъ 1926 г. Фелдтъ публикува новитѣ резултати отъ своитѣ изследвания. Става известенъ неговиятъ химически принципъ за получаване на органически златни съединения. Той се оказва отъ голѣмо значение за по-нататъшното развитие на златната терапевтика и то не само за туберкулозата. Фелдтъ съединява единъ атомъ сѣра съ органически радикали, като получава по този начинъ органически златни съединения, съдържащи молекули съ голѣма издръжливостъ. По този начинъ златнитѣ съединения ставатъ годни за прилагане въ терапията. Чрезъ подбиране на различни органически радикали става освенъ това възможно да се промѣнятъ свойствата на съответнитѣ златни препарати и да се повишава тѣхната издръжливостъ. Окриватъ се нови и неизвестни дотогава специфични лѣчебни въздействия и начини за лѣкуване. Въ планомерна и продължителна експериментаторска работа Фелдтъ достига до откриването на нѣколко различни

златни препарати (солганалъ, солганалъ Б-олеозумъ и нео-солганалъ).

Презъ 1937 г. на конгреса за туберкулозата въ Висбаденъ редица изследователи и специалисти излизатъ съ подробни доклади за успѣхитѣ, постигнати отъ тѣхъ срещу разнитѣ форми на туберкулозата благодарение на лѣчението съ солганалъ. Отъ тѣзи доклади става ясно, че лѣкуването съ солганалъ, особено въ комбинация съ прилагане на пневмотораксъ, хирургическа намѣса и санаторно лѣкуване, дава превъзходни резултати. Златнитѣ препарати не действуватъ непосредствено върху туберкулознитѣ бацили, обаче подкрепятъ и активизиратъ естественитѣ отбранителни сили на организма. Въ доклада на професоръ Бакмайстеръ Ст. Блазиентъ се изказватъ следнитѣ заключения въ връзка съ известнитѣ досега лѣчебни сръдства: „Солганалъ Б-олеозумъ представлява за сега най-ефикаснитѣ и сравнително най-безвреднитѣ препаратъ. Всички останали форми на хомеопатията оставатъ задъ лѣкуванетоъ съ златни съединения“.

Наскоро следъ това биватъ обнародвани обширни статистически данни за резултатитѣ отъ лѣкуванетоъ съ солганалъ. Обнародванитѣ статистики съдържатъ данни за повече отъ 20,000 туберкулозно болни. Разгледани съ резултатитѣ отъ терапията на бждоброзната туберкулоза. За характера и развитието на болестта, за действието на различнитѣ терапии, за ефикасността на специфичнитѣ лѣкарства, както и за ролята на отбранителнитѣ сили на самия организмъ още не е казана последната дума. Досега едно е положително, обаче: туберкулозата не може да се лѣкува само съ едно единствено лѣкарство; всички лѣчебни методи трѣбва да се прилагатъ съгласувано. Лѣкуванетоъ съ солганалъ сждо не прави никакви чудеса. Сждитѣ естествени процеси, които водятъ до излѣкуване отъ само себе си, се проявяватъ и при лѣкарственитѣ лѣчебни методи. Касае се да се мобилизиратъ тѣзи естествени процеси, водещи къмъ оздравяване. Безъ тѣхното съдействие изкуството на лѣкаря не може да стори нищо.

Даже и съ поставянето на пневмотораксъ не се цели нищо повече освенъ да се създадатъ по-добри условия за активността на естественитѣ отбранителни сили на организма въ туберкулозното огнище чрезъ облекчаване и успокояване на засегнатия дробъ. Въ изследванитѣ случаи, съставляващи предметъ на поменатитѣ статистически данни, които обхващатъ изключително тежки форми на туберкулозно заболяване, най-успѣшно е било лѣкуванетоъ при комбиниране на солганална терапия съ пневмотораксъ. Сждо така една отъ статистикитѣ показва, че хирургическото лѣчение на бждоброзната туберкулоза е било съществено подкрепено съ инжектирането на солганалъ. Хирургическото лѣчение запазва своята важностъ. Всѣко заболяване на другия дробъ води къмъ опасно за живота усложнение. Успѣхътъ на хирургическата намѣса трѣбва на всѣка цена да бжде осигуренъ. Точно въ този случай, споредъ мнението на видни авторитети, солганаловата терапия спомага по единъ решителенъ начинъ за постигането на целта.

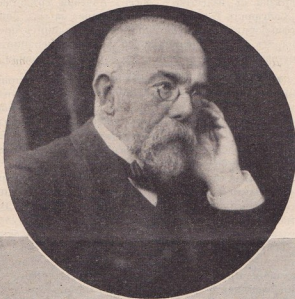
Още от времето на Емиль Беринг се изследва най-успоредно свързвания с появляването на туберкулозата процес на имунизирание към болестта. Изнамъриха се различни сърдства за предизвикване на имунитет. Сега най-новитъ изследвания показват, че специфичнитъ лъчбни сърдства не само действуватъ за развиване на една подобна реакция, но и активизиратъ мезенхималната отбранителна система. Съ огледъ на това се промъня и придишната целъ на специфичната терапия къмъ постигане невъзприемчивостъ на самия организмъ. Постигането на имунитетъ къмъ туберкулозата изглежда, че се обуславя не отъ кръвта, а отъ клеткитъ, отъ мезенхималния отбранителенъ апаратъ. А тъкмо него златнитъ съединения активизиратъ и подпо-

могатъ по единъ забележителенъ начинъ. Тукъ се крие причината, дето солганалната терапия се комбинира така успъшно съ прилагането на така нареченитъ специфични лъчбни сърдства. Това комбинирано лъчение се явява особено ефикасно, понеже ако една евентуална свръхдозировка на специфичното лъкарство предизвика силна реакция въ туберкулозното огнище, същата може да бжде отслабена съ помощта на една следваща инжекция солганалъ.

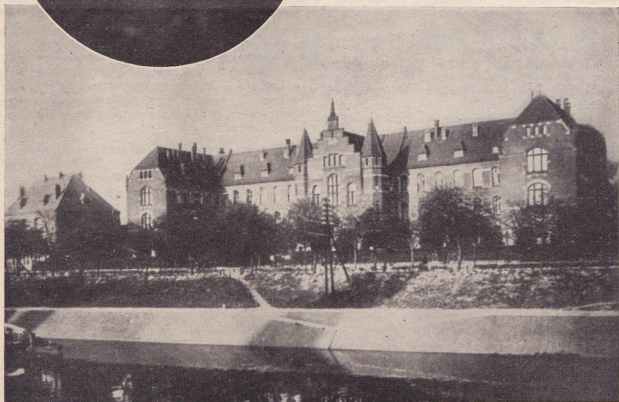
Освенъ за бълдобрнната туберкулоза, органическитъ златни съединения се използуватъ съ успъхъ също и срещу други форми на туберкулозата, като напр. същю гърлената и кожната туберкулоза. Една обширна литература и успъшни опити говорятъ също така за възможноститъ, които същитъ тъзи сърдства откриватъ въ борбата срещу ревматичнитъ заболявания на сърдцето и ставитъ. Съ срещу нъкои форми на сифилиса златнитъ съединения оказватъ тоже ценни услуги. Всъки день химици и клинически изследователи събиратъ въ това отношение новъ опитъ.

Парацелзъ, прочее, е ималъ право: златото крие въ себе си една тайна. Наистина, то не е всесилно лъчбно сърдство въ борбата същю туберкулозата, но въ него сж вложени известни свойства, които сж въ състояние да подпомогнатъ „вътрешния алхимикъ“ на организма да победи въ борбата съ причинителитъ на болестта.

Х. Шюлеръ

Проф. Робертъ Кохъ, голъмиятъ германски ученъ, който откри бацила на туберкулозата

Известниятъ въ цълъ святъ институтъ „Робертъ Кохъ“ въ Берлинъ

A. Oehler: Nietzsches Mutter. München, Verlag C. H. Beck.

За пръв път тук се посочва неизвестното до сега влияние на Ницшевата майка, Франциска, върху личния живот на поета на сързчовъка. Книгата е от извънредно значение за ония, които се интересуват от трагедията и философията на Фридрих Ницше, още повече, че до сега се посочваше само влиянието на други жени въ света на великия самотник, като това на неговата сестра Елисавета, на Козима Вагнер, на Малвида фон Майзенбург, на Лу Саломе, докато майката на Ницше оставаше въ сына.

Ernst Krieck: Der Mensch in der Geschichte. Leipzig, Armanen-Verlag.

Известният хайделберски философ Ернст Крийк излага тук своето учение за историята. Той застъпва схващането, че до сега философията

на историята е била само една отвлячена постройка на разсъдъка, без да се даде право и на ония живи сили, които обуславят историческия развой и не се подават на разсъдъчното мислене. Съ богатството на своите проблеми, съ своя динамичен език и гениалния си поглед, този труд на голъмия германски мислител представя едно от капиталните съчинения на новото европейско мислене.

Кратки Новини

Съчиненията на Гьоте и Ницше на латонски език

Досега на латонски език бѣ преведенъ Гьотевия Фаустъ и „Ифигения“, както и нѣкои отъ неговитѣ стихотворения. Отъ Ницше на латонски бѣ преведенъ само „Тѣй рече Заратустра“. Сега ще излезе въ скоро време на латонски едно голѣмо издание на творенията на Гьоте въ 6 тома, а също така и събранитѣ съчинения на Ницше.

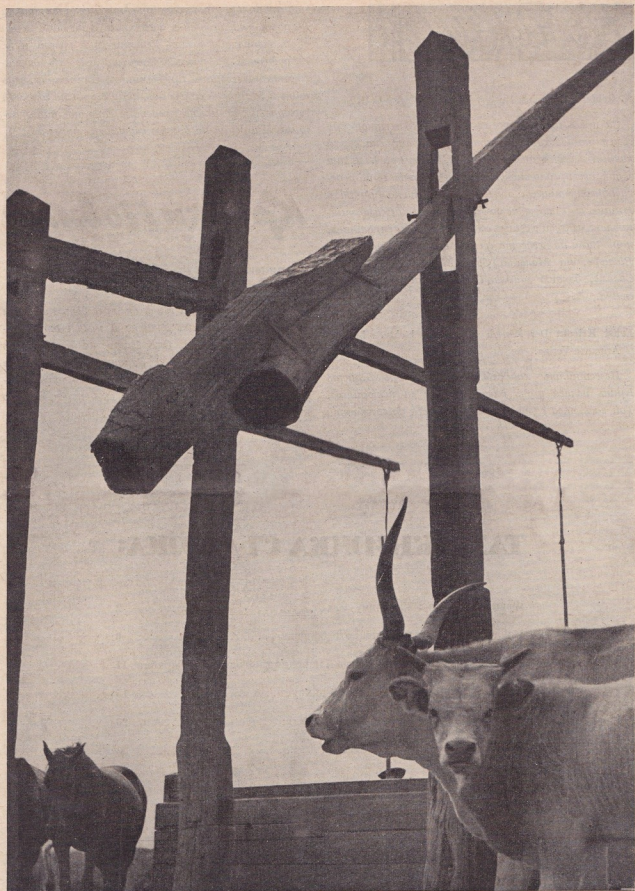
ТАЗИ КНИЖКА СЪДЪРЖА:

	Стр.
Францъ Клайчъ: Унгария.....	2
Карлъ Ламъ: Виена и нейното бѣдѣе	6
Рутъ Веестерби: Народенъ битъ и народно творчество въ Украйна	11
Д-ръ Вл. Войниковъ: Дойчесоперихаусъ.....	15
X. Шюлеръ: Една утопия става действителностъ	20
Кратки новини.....	23

Издава „Fremdsprachendienst“-Verlag G.m.b.H. — Berlin • Редактира комитетъ. Адресъ: Berlin, Kneesebeckstr. 28
Рекламно бюро: Gesellschaft für Auslandswerbung m. b. H., Berlin NW 7, Friedrichstrasse 154 —
За България рекламнитъ приема: Интра о. о. д-во, София, Врабча 2

Нови абонати за сега не се приематъ.

Druck der Weltsprachendruckerei August Pries GmbH, in Leipzig

Към пейзажа на унгарската равнина принадлежат и кладенците също така, както и подолските говеда с своите огромни рога, — богат материал за всички видове рогови гребени (Фото: Хайнц Горни)